

2013-2014 DÖNEMİNDE DIŞ TİCARET

T.C. GÜMRÜK VE TİCARET BAKANLIĞI
RYKGM-EKONOMİK ANALİZ VE DEĞERLENDİRME DAİRESİ

10.02.2015, ANKARA

İÇİNDEKİLER

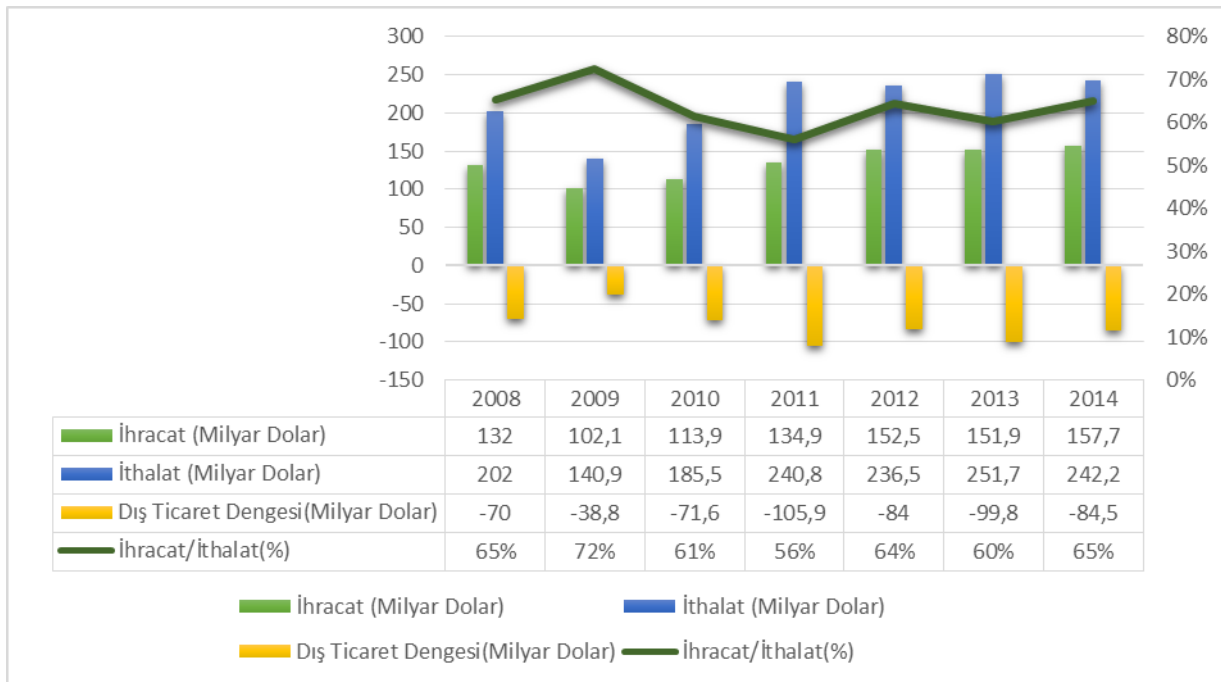
TÜRKİYE'NİN DIŞ TİCARETİ.....	3
1.1 DIŞ TİCARETİN GENEL DURUMU.....	3
1.2 SEKTÖREL SINIFLANDIRMALARA GÖRE TÜRKİYE'NİN İHRACATI VE İTHALATI....	6
1.3. TEKNOLOJİK SINIFLAMAYA GÖRE TÜRKİYE'NİN İTHALATI VE İHRACATI	17
1.4. ÜLKE, COĞRAFİ BÖLGE VE EKONOMİK BÖLGELERE GÖRE TÜRKİYE'NİN İHRACATI VE İTHALATI.....	18
1.5. DİĞER UNSURLARA GÖRE TÜRKİYE'NİN DIŞ TİCARETİ	22

TÜRKİYE’NİN DIŞ TİCARETİ

1.1 DIŞ TİCARETİN GENEL DURUMU

2008-2014 dönemi dış ticaretimize bakıldığında 2008 yılında 107,3 milyar dolar olarak gerçekleşen ihracat küresel krizin etkisinin görüldüğü 2009 yılında 102,1 milyar dolara düşmüş 2012 yılında ise 152,5 milyar dolarla bu dönemin en yüksek seviyesine çıkmıştır. 2013 yılında ise bir önceki yıla göre 600 milyon dolar azalan ihracat 2014 yılında 2012 yılındaki seviyesinin üstüne çıkarak 2013 yılına göre %3 artarak 157,7 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Aynı dönemde 2008 yılında 202 milyar dolar olan ithalatımız 2009 yılında 140,9 milyar dolara düşmüştür. İthalatımız 2010 ve 2011 yıllarında sırasıyla 185,5 milyar dolar ve 240,8 milyar dolar olarak gerçekleşmiş ve her iki yıl da yaklaşık yüzde 30 artış göstermiştir. 2013 yılında ise 251,7 milyar dolar olarak gerçekleşen ithalatımız 2014 yılında 9,5 milyar dolar azalarak 242,2 milyar dolar ile bu dönemin en yüksek seviyesi olarak kaydedilmiştir. 2014 yılında dış ticaret açığımız 2012 yılındaki seviyesine yaklaşarak 84,5 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

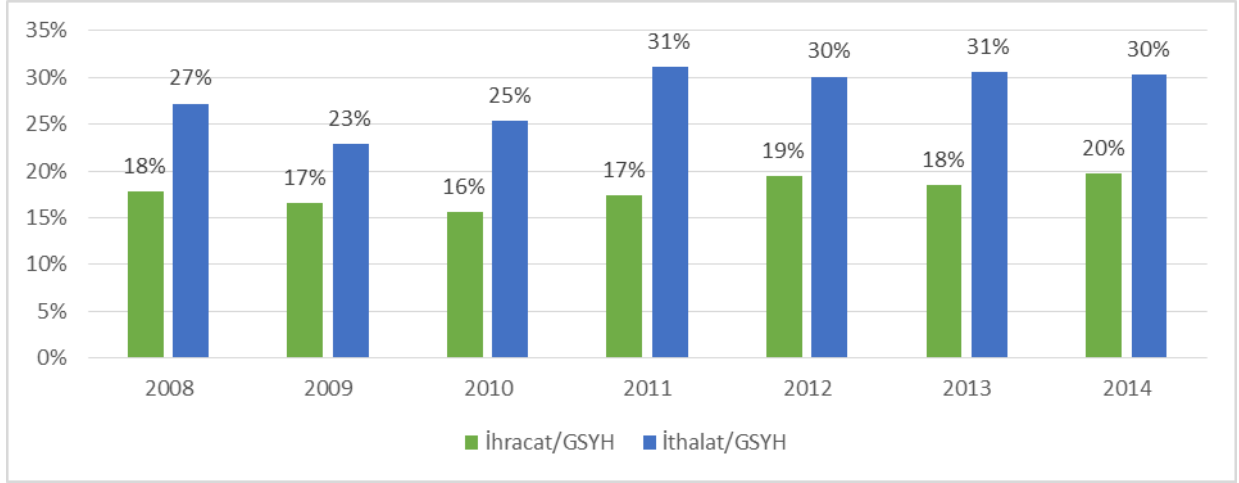
Şekil 1: Türkiye’nin İhracatı, İthalatı ve Dış Ticaret Dengesi (Milyar \$) ile İhracatın İthalatı Karşılama Oranı(%)

Kaynak: GTB

İhracatın ithalatı karşılama oranı ise 2008 yılında yüzde 65 düzeyinde iken 2009 yılında yüzde 72'ye çıkmış 2011 yılında ise yüzde 56'ya düşmüştür. 2011 yılında ihracatın ithalatı karşılama oranındaki bu düşüşün sebebi, 2011 yılı ithalatının ihracata göre daha yüksek oranda artmasıdır. 2013 yılında ise ihracatın ithalatı karşılama oranı yüzde 60 oranına çıkmıştır. 2014 yılında ise bu oran yüzde 65 olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 2: Türkiye'nin İhracatının ve İthalatının GSYH İçindeki Payı

Kaynak: GTB

*Türkiye'nin GSYH değerleri TÜİK' ten derlenmiştir.

2008 yılında Türkiye'nin ihracatının GSYH içerisindeki payı yüzde 18 iken 2013 yılında bu oran yüzde 19 olarak gerçekleşmiştir. 2014 yılında ise oran aynı kalmıştır. 2008-2014 döneminde ithalatın GSYH içindeki payı ihracata göre hayli yüksektir. 2008 yılında ithalatın GSYH içindeki payı yüzde 27 iken, 2014 yılında 2013 yılına göre bu oran 3 puan artışla yüzde 30 olmuştur.

Tablo 1: 2013-2014 Dış Ticaret İstatistikleri (\$)

	2013	2014	Değişim
<i>İhracat</i>	151.802.637.087	157.610.157.690	4%
<i>Altın İhracatı</i>	6.591.704.373	7.380.995.361	12%
<i>Enerji İhracatı</i>	6.724.654.396	6.111.839.737	-9%
<i>İthalat</i>	251.661.250.110	242.177.117.073	-4%
<i>Altın İthalatı</i>	15.732.908.580	7.648.543.437	-51%
<i>Enerji İthalatı*</i>	55.917.154.679	54.889.414.763	-2%
<i>Dış Ticaret Hacmi</i>	403.463.887.197	399.938.999.206	-1%
<i>Dış Ticaret Dengesi</i>	-99.858.613.023	-84.566.959.383	-15%
<i>Enerji Dışı Denge</i>	-50.666.112.740	-35.789.384.357	-29%
<i>İhracat/İthalat (%)</i>	60%	65%	8%

Kaynak: GTB

*Enerji ihracatı ve ithalatı verileri 27. fasıl istatistiklerinden oluşmaktadır.

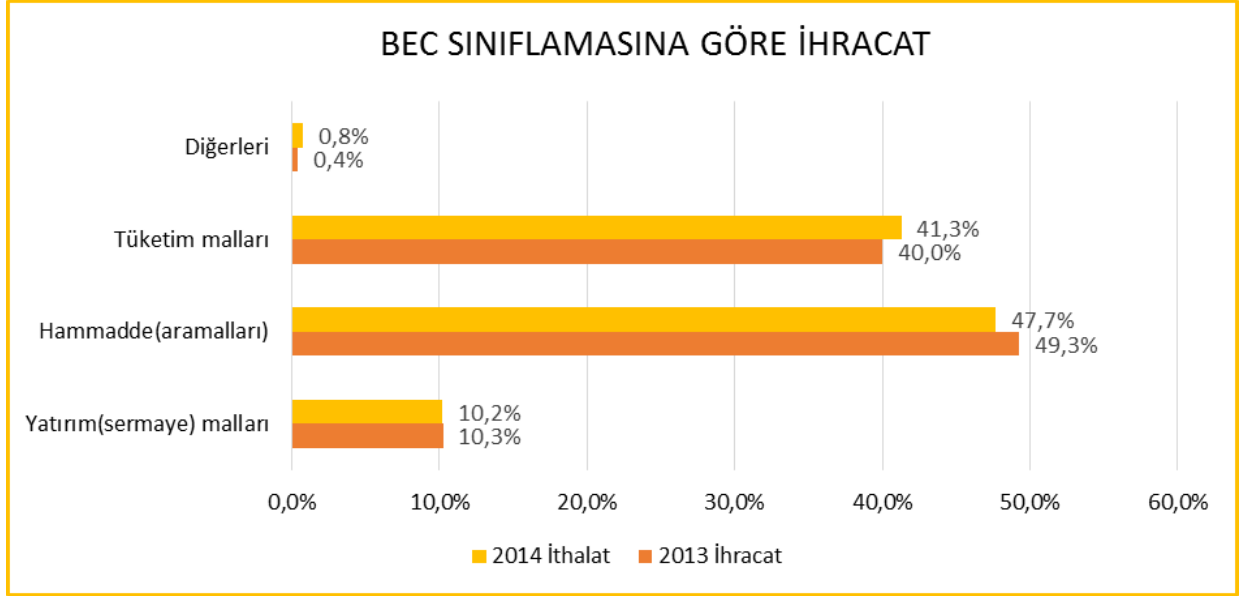
2014 yılında ihracatımız bir önceki yıla göre yüzde 4 oranında bir artış gösterirken ithalatımız yüzde 4 oranında azalış kaydetmiştir. Dış ticaret hacmi bir önceki yıla göre yüzde 1 azalış kaydederek 399,9 milyar dolara; dış ticaret açığı ise bir önceki yıla göre yüzde 15 oranında azalış ile 84,6 milyar dolara ulaşmıştır.

2013 yılında 6,6 milyar dolar olarak gerçekleşen altın ihracatı, 2014 yılında yüzde 12 oranında artarak 7,4 milyar dolara yükselmiştir. Altın ithalatı ise aynı dönemde yüzde 51 azalış göstererek 15,4 milyar dolardan 7,6 milyar dolara düşmüştür.

2013 yılında 6,7 milyar dolar gerçekleşen enerji ihracatı, 2014 yılında yüzde 9 oranında azalarak 6,1 milyar dolara gerilemiştir. Enerji ithalatı ise aynı dönemde yüzde 2 azalarak 55,9 milyar dolardan 54,9 milyar dolara gerilemiştir. Enerji dışı dış ticaret açığı 2013 yılında 50,7 milyar dolar, 2014 yılında ise 35,8 milyar dolardır. Enerji dışı dış ticaret açığımız 2013 yılında yüzde 29 azalış göstermiştir.

1.2 SEKTÖREL SINIFLANDIRMALARA GÖRE TÜRKİYE'NİN İHRACATI VE İTHALATI

Şekil 3: BEC Sınıflamasına Göre İhracat Payları

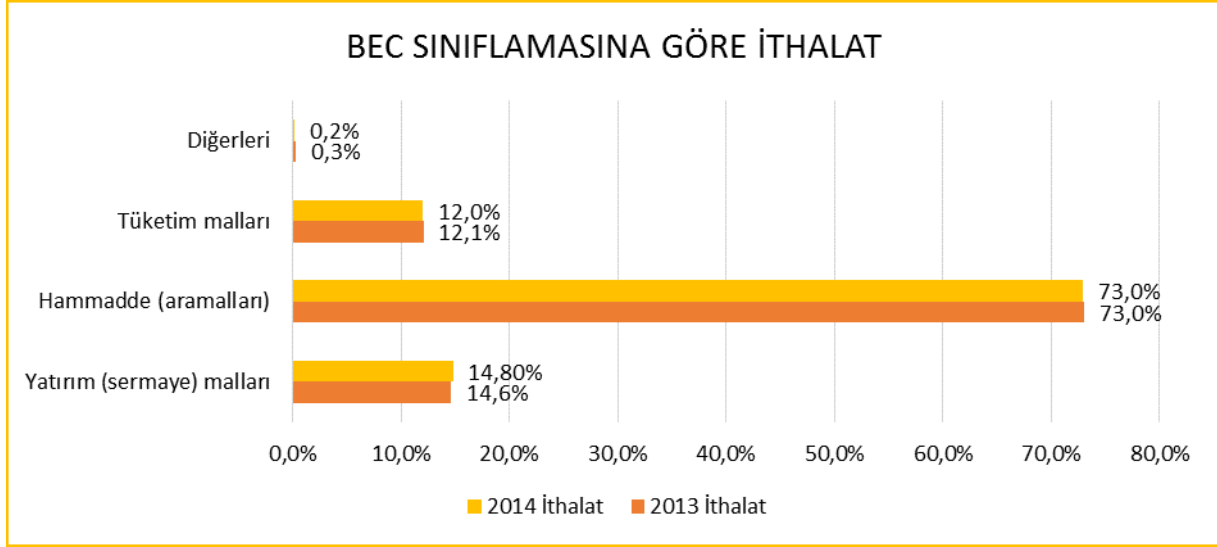
Kaynak: GTB

2013 yılında BEC sınıflamasına göre hammadde ihracatının toplam ihracat içindeki payı yüzde 40 iken, 2014 yılında bu oran yüzde 41,3 olarak gerçekleşmiştir. Değer bazında ise 2013 yılında 74,8 milyar dolar gerçekleşen hammadde ihracatı, 2014 yılında 75,2 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

2013 yılında BEC sınıflamasına göre tüketim malı ihracatının toplam ihracat içindeki payı yüzde 40 iken, 2014 yılında bu oran yüzde 41,3 olarak gerçekleşmiştir. Değer bazında ise 2013 yılında 60,7 milyar dolar gerçekleşen tüketim malı ihracatı, 2014 yılında 65,1 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

2013 yılında BEC sınıflamasına göre yatırım malı ihracatının toplam ihracat içindeki payı yüzde 10,3 iken, 2014 yılında bu oran yüzde 10,2 olarak gerçekleşmiştir. Değer bazında ise 2013 yılında 15,5 milyar dolar gerçekleşen yatırım malı ihracatı, 2014 yılında 16,1 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 4: BEC Sınıflamasına Göre İthalat Payları

Kaynak: GTB

2013 yılında BEC sınıflamasına göre hammadde ithalatımızın toplam ithalat içindeki payı yüzde 73 iken, bu oran 2014 yılında değişmemiştir. Değer bazında ise 2013 yılında 183,8 milyar dolar gerçekleşen hammadde ithalatı, 2014 yılında 176,7 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

2013 yılında BEC sınıflamasına göre yatırım malları ithalatımızın toplam ithalat içindeki payı yüzde 14,6 iken, bu oran 2014 yılında yüzde 14,8 olmuştur. Değer bazında ise 2013 yılında 36,8 milyar dolar gerçekleşen yatırım malları ithalatı, 2014 yılında 36 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

2013 yılında BEC sınıflamasına göre tüketim malları ithalatımızın toplam ithalat içindeki payı yüzde 12 iken, bu oran 2014 yılında bu oran yüzde 12,1 değişmemiştir. Değer bazında ise 2013 yılında 30,4 milyar dolar gerçekleşen tüketim malları ithalatı, 2014 yılında 29 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 2: ISIC Rev.3 Sınıflandırmasına Göre İhracatımız (\$)

ISIC adı	2013	Pay	2014	Pay	Değ.%
Motorlu kara taşıtı ve römorklar	18.245.642.569	12,02%	19.217.750.975	12,19%	5,33%
Ana metal sanayi	17.516.404.878	11,54%	16.636.351.987	10,56%	-5,02%
Tekstil ürünleri	14.740.647.074	9,71%	15.413.631.678	9,78%	4,57%
Giyim eşyası	12.703.715.268	8,37%	13.773.509.928	8,74%	8,42%
Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve teçhizat	12.779.481.283	8,42%	13.590.841.258	8,62%	6,35%
Gıda ürünleri ve içecek	10.721.592.689	7,06%	11.157.501.403	7,08%	4,07%
Kimyasal madde ve ürünler	7.614.807.311	5,02%	7.960.571.710	5,05%	4,54%
Plastik ve kauçuk ürünleri	7.029.916.646	4,63%	7.539.801.725	4,78%	7,25%
Metal eşya sanayi (makine ve teçhizatı hariç)	7.067.822.890	4,66%	7.430.285.498	4,71%	5,13%
Mobilya ve başka yerde sınıflandırılmamış diğer ürünler	6.136.927.300	4,04%	7.548.199.303	4,79%	23,00%
Başka yerde sınıflandırılmamış elektrikli makina ve cihazlar	6.459.928.467	4,26%	6.364.356.951	4,04%	-1,48%
Kok kömürü, rafine edilmiş petrol ürünleri ve nükleer yakıtlar	6.299.799.454	4,15%	5.728.615.518	3,63%	-9,07%
Tarım ve hayvancılık	5.626.401.621	3,71%	6.007.500.274	3,81%	6,77%
Metalik olmayan diğer mineral ürünler	4.289.985.293	2,83%	4.328.838.768	2,75%	0,91%
Diğer ulaşım araçları	2.340.254.449	1,54%	2.398.339.920	1,52%	2,48%
Radyo, televizyon, haberleşme teçhizatı ve cihazları	2.047.306.203	1,35%	2.234.052.688	1,42%	9,12%
Kağıt ve kağıt ürünleri	1.933.665.466	1,27%	1.984.813.398	1,26%	2,65%
Taşocakçılığı ve diğer madencilik	1.897.960.277	1,25%	1.803.684.447	1,14%	-4,97%
Metal cevherleri	1.729.264.118	1,14%	1.367.763.262	0,87%	-20,90%
Dabaklanmış deri, bavul, el çantası, saraciye ve ayakkabı	1.119.089.289	0,74%	1.153.123.536	0,73%	3,04%
Tıbbi aletler; hassas optik aletler ve saat	789.299.995	0,52%	833.516.012	0,53%	5,60%
Ağaç ve mantar ürünleri (mobilya hariç); hasır vb. örülerek yapılan maddeler	724.288.731	0,48%	853.566.944	0,54%	17,85%
Atık ve hurdalar	605.984.367	0,40%	672.861.391	0,43%	11,04%
Tütün ürünleri	465.440.426	0,31%	554.937.985	0,35%	19,23%
Balıkçılık	258.177.483	0,17%	346.537.482	0,22%	34,22%
Ham petrol ve doğalgaz	248.808.412	0,16%	226.136.304	0,14%	-9,11%
Büro, muhasebe ve bilgi işleme makinaları	177.687.038	0,12%	189.300.512	0,12%	6,54%
Basım ve yayım; plak, kaset vb.	154.495.831	0,10%	167.510.772	0,11%	8,42%
Elektrik, gaz ve su	28.970.428	0,02%	88.883.916	0,06%	206,81%
Ormancılık ve tomrukçuluk	26.920.912	0,02%	22.249.149	0,01%	-17,35%
Eğlence, kültür ve sporla ilgili faaliyetler	15.106.541	0,01%	4.024.260	0,00%	-73,36%
Maden kömürü, linyit ve turb	3.416.197	0,00%	8.524.376	0,01%	149,53%
Diğer iş faaliyetleri	3.421.689	0,00%	2.555.967	0,00%	-25,30%
Diğer hizmet faaliyetleri	6.492	0,00%	18.393	0,00%	183,32%
Gizli veri		0,00%		0,00%	-
Genel Toplam	151.802.637.087	100,00%	157.610.157.690	100,00%	3,83%

Kaynak: GTB

ISIC Rev.3 sınıflandırmasına göre 2014 yılında en fazla ihracat yapılan sektörler sırasıyla “Motorlu Kara Taşıtları” (19,2 milyar dolar), “Ana Metal Sanayi” (16,6 milyar dolar) ve “Tekstil Ürünleri” dir (15,4 milyar dolar).

Söz konusu sınıflandırmaya göre ihracatı en fazla artan sektörler 1,4 milyar dolar artış ile “Mobilya ve başka yerde sınıflandırılmamış diğer ürünler” ve 1 milyar dolar artış ile “Giyim eşyası” olmuştur. En fazla düşüş görülen sektör ise 856 milyon dolarla “Ana Metal Sanayii” olmuştur.

Tablo 3: ISIC Rev.3 Sınıflandırmasına Göre İthalatımız (\$)

ISIC adı	2013	Pay	2014	Pay	Değ.%
Gizli veri	35.679.625.625	14,18%	34.765.568.567	14,36%	-2,56%
Kimyasal madde ve ürünler	33.486.544.923	13,31%	34.876.713.929	14,40%	4,15%
Ana metal sanayi	35.173.389.816	13,98%	26.437.031.268	10,92%	-24,84%
Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve teçhizat	23.401.941.195	9,30%	21.824.546.429	9,01%	-6,74%
Motorlu kara taşıtı ve römorklar	19.438.559.037	7,72%	18.398.922.515	7,60%	-5,35%
Kok kömürü, rafine edilmiş petrol ürünleri ve nükleer yakıtlar	18.948.335.218	7,53%	18.781.580.584	7,76%	-0,88%
Radyo, televizyon, haberleşme teçhizatı ve cihazları	8.013.123.369	3,18%	8.746.750.866	3,61%	9,16%
Atık ve hurdalar	8.468.455.929	3,37%	8.153.866.545	3,37%	-3,71%
Başka yerde sınıflandırılmamış elektrikli makina ve cihazlar	8.509.329.677	3,38%	8.071.954.950	3,33%	-5,14%
Tarım ve hayvancılık	7.557.377.230	3,00%	8.433.992.997	3,48%	11,60%
Tekstil ürünleri	5.877.205.374	2,34%	5.999.660.162	2,48%	2,08%
Gıda ürünleri ve içecek	5.440.699.601	2,16%	5.616.780.244	2,32%	3,24%
Tıbbi aletler; hassas optik aletler ve saat	5.122.660.561	2,04%	5.458.713.462	2,25%	6,56%
Plastik ve kauçuk ürünleri	4.991.811.366	1,98%	5.104.358.213	2,11%	2,25%
Metal eşya sanayi (makine ve teçhizatı hariç)	4.766.954.418	1,89%	4.172.935.742	1,72%	-12,46%
Diğer ulaşım araçları	4.191.756.550	1,67%	4.605.083.264	1,90%	9,86%
Kağıt ve kağıt ürünleri	3.753.929.922	1,49%	3.874.144.895	1,60%	3,20%
Büro, muhasebe ve bilgi işleme makinaları	3.750.910.392	1,49%	3.755.670.643	1,55%	0,13%
Mobilya ve başka yerde sınıflandırılmamış diğer ürünler	3.401.274.849	1,35%	3.362.230.601	1,39%	-1,15%
Giyim eşyası	2.702.064.979	1,07%	2.754.693.197	1,14%	1,95%
Metalik olmayan diğer mineral ürünler	1.978.618.350	0,79%	2.164.044.750	0,89%	9,37%
Dabaklanmış deri, bavul, el çantası, saraciye ve ayakkabı	1.731.877.053	0,69%	1.674.994.615	0,69%	-3,28%

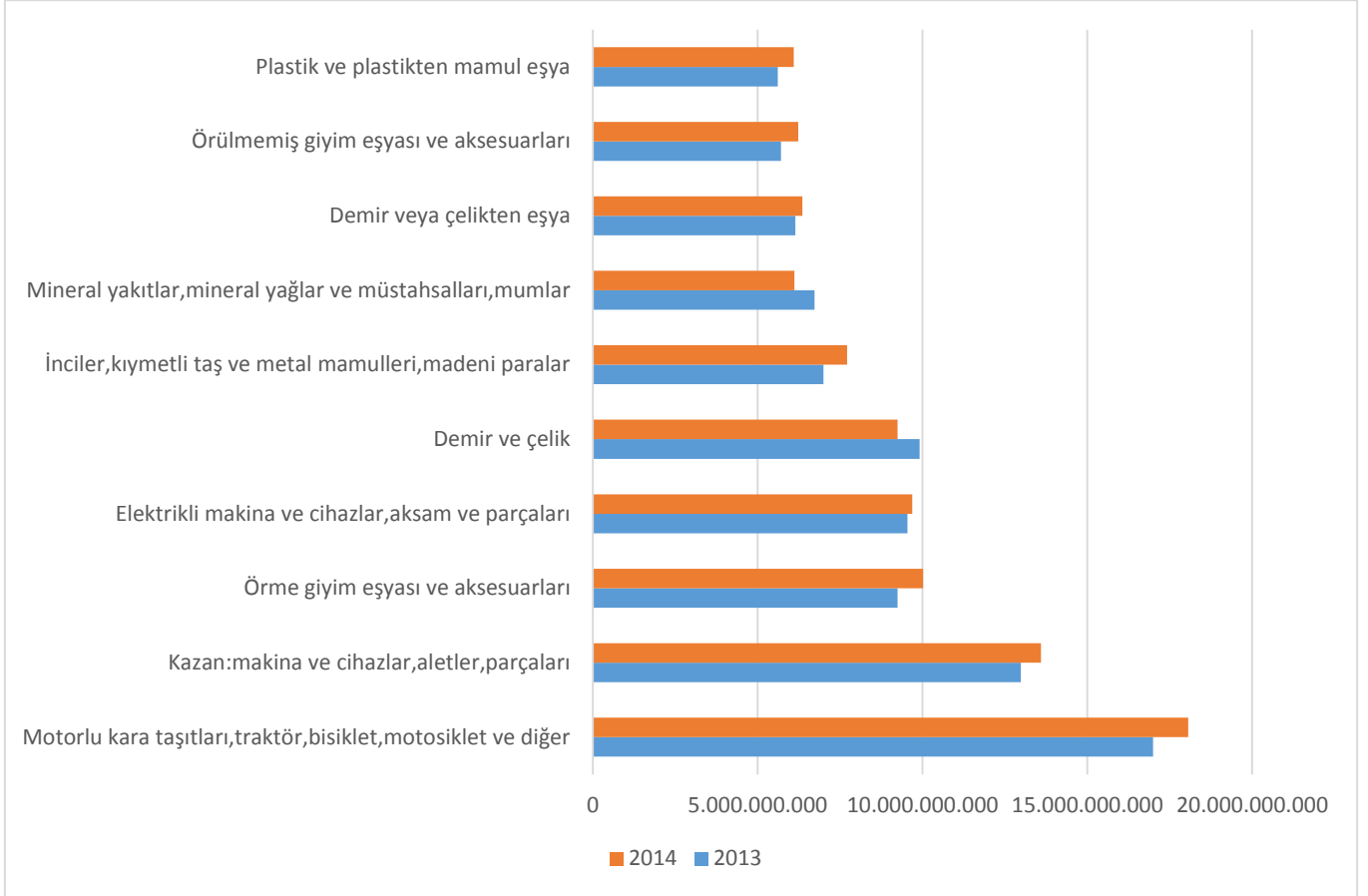
Ağaç ve mantar ürünleri (mobilya hariç); hasır vb. örülerek yapılan maddeler	1.444.353.299	0,57%	1.377.615.042	0,57%	-4,62%
Metal cevherleri	1.240.473.862	0,49%	1.129.907.918	0,47%	-8,91%
Maden kömürü , linyit ve turb	920.984.746	0,37%	846.252.080	0,35%	-8,11%
Basım ve yayım; plak, kaset vb.	570.117.528	0,23%	531.149.465	0,22%	-6,84%
Elektrik, gaz ve su	334.203.876	0,13%	438.828.643	0,18%	31,31%
Taş ocakçılığı ve diğer madencilik	364.039.761	0,14%	384.360.802	0,16%	5,58%
Ormancılık ve tomrukçuluk	160.668.114	0,06%	154.529.687	0,06%	-3,82%
Tütün ürünleri	127.349.784	0,05%	152.639.980	0,06%	19,86%
Bahççılık	58.014.991	0,02%	69.365.389	0,03%	19,56%
Eğlence, kültür ve sporla ilgili faaliyetler	53.402.106	0,02%	55.168.503	0,02%	3,31%
Diğer iş faaliyetleri	1.143.209	0,00%	3.036.163	0,00%	165,58%
Diğer hizmet faaliyetleri	53.400	0,00%	24.392	0,00%	-54,32%
Ham petrol ve doğalgaz	0	0,00%	571	0,00%	-
Genel Toplam	251.661.250.110	100,00%	242.177.117.073	100,00%	-3,77%

Kaynak: GTB

ISIC Rev.3 sınıflandırmasına göre 2014 yılı ithalatında birinci sırada “Gizli veri” (34,8 milyar dolar) yer alırken bunu “Kimyasal madde ve ürünler” (34,9 milyar dolar), “Ana metal sanayi” (26,4 milyar dolar) ve “Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve teçhizat”(21,8 milyar dolar) sektörleri izlemiştir.

Söz konusu sınıflandırmaya göre ithalatı en fazla artan sektörler 1,3 milyar dolar artış ile “Kimyasal madde ve ürünler” ve 875 milyon dolar artış ile “Tarım ve Hayvancılık” olmuştur.

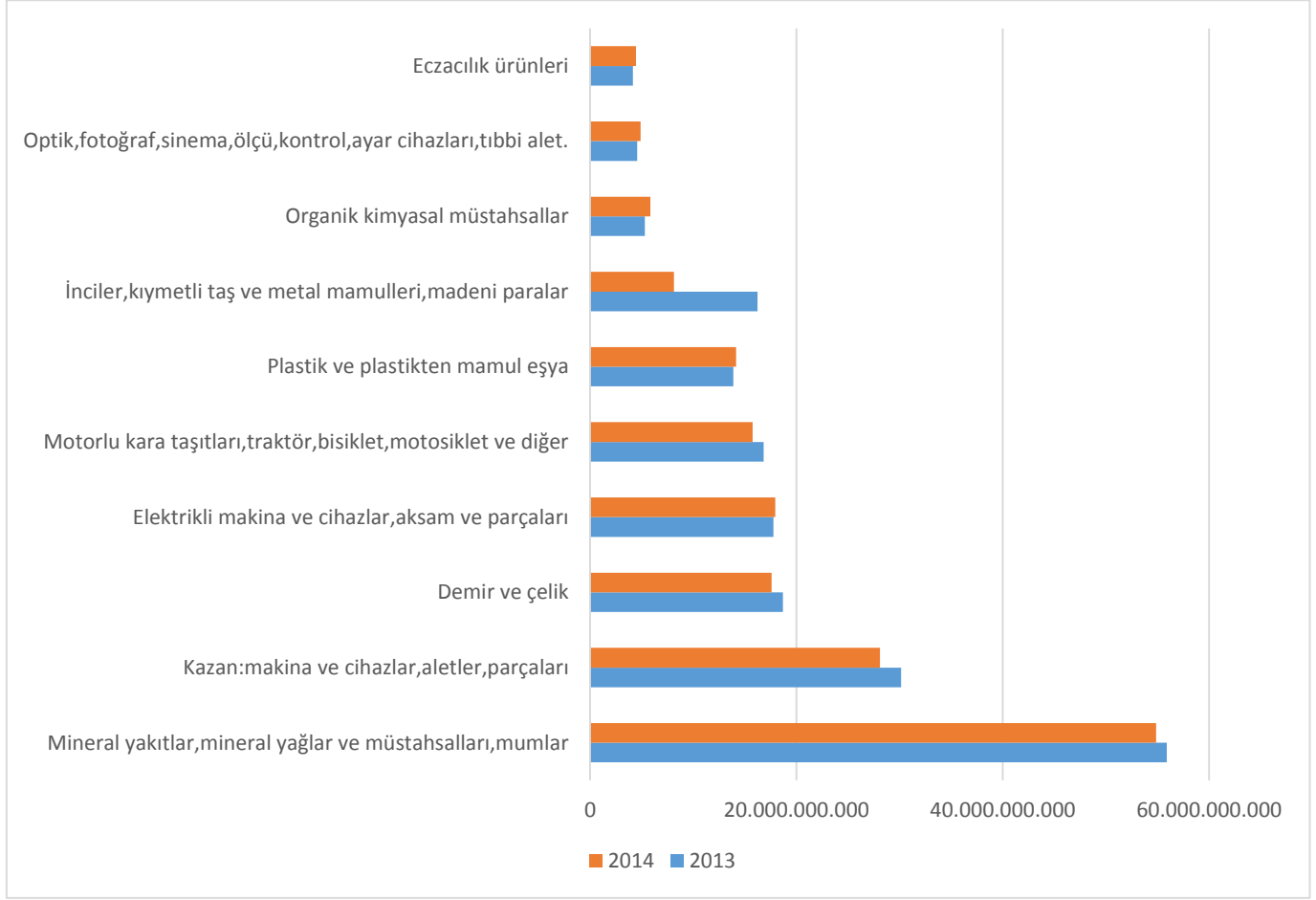
Şekil 5: 2014 Yılında Kıymet Bakımından En Fazla İhracat Yapılan İlk 10 Fasil (\$)

Kaynak: GTB

2014 yılında en fazla ihracatın gerçekleştirildiği ilk üç fasıl; “Motorlu kara taşıtları, traktör, bisiklet, motosiklet ve diğer” (18 milyar dolar), “Kazan, makina ve cihazlar, aletler, parçaları” (13 milyar dolar), “Örne Giyim eşyası” (10 milyar dolar) olmuştur. 2013 yılında “Motorlu kara taşıtları, traktör, bisiklet, motosiklet ve diğer” ihracatı yine ilk sırada yer almıştır. 2014 yılında 2013 yılına kıyasla değer bazında 1 milyar dolarlık artış ile motorlu kara taşıtları fasılı en fazla artışı gösteren fasıl olmuştur.

Şekil 6: 2014 Yılında Kıymet Bakımından En Fazla İthalat Yapılan İlk 10 Fası (\$)

Kaynak: GTB

2014 yılında en fazla ithalatın yapıldığı ilk üç fasıl; “Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve müstahsalları, mumlar” (54,9 milyar dolar), “Kazan, makina ve cihazlar, aletler, parçaları” (28,1 milyar dolar), “Elektrikli Makine ve Cihazlar” (17,9 milyar dolar) olmuştur. “Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve müstahsalları, mumlar” ithalatında 2014 yılında yüzde 2 azalış gözlenmesine rağmen söz konusu fasıl her iki yılda da ilk sırada yer almıştır. İthalatta ilk on fasılda değer bazında en yüksek azalış 8 milyar dolar ile ‘İnciler, kıymetli taş ve metal mamulleri, madeni paralar’ faslında gerçekleşmiştir.

Tablo 4: 2014 Yılında Türkiye'nin Kıymet Bakımından En Fazla İhracat Yaptığı İlk 10 GTİP (\$)

<i>BEC Adı</i>	GTİP Kodu	GTİP Adı	2013	2014
<i>Tüketim malları</i>	711319000011	Altından mücevherci eşyası, aksamı (kıymetli metallerle kaplı/yaldızlı/değil)	3.240.211.757	4.165.118.156
<i>Yatırım(sermaye) malları</i>	870421910000	Dizel/yarı dizel eşya taşımaya mahsus yeni taşıtlar (silindir hac.=<2500 cm3; brüt ağırlığı< 5ton)	3.475.965.001	3.784.308.042
<i>Hammadde (aramalları)</i>	710812000000	Altın (diğer işlenmemiş şekillerde olanlar, para yerine kullanılmayan)	3.348.850.749	3.210.804.092
<i>Hammadde (aramalları)</i>	721420000013	Yuvarlak çubuklar (10mm.<enine kesit=<26 mm.çentik, yiv vb şekil bozuklukları olan)	3.466.240.585	3.007.486.503
<i>Tüketim malları</i>	271012450011	Kurşunsuz benzin (uçak hariç); 95 oktan, kurşun miktarı litrede <= 0.013 gr	2.518.535.466	1.912.360.809
<i>Tüketim malları</i>	870322101000	Otomobil (binek, benzinli, yeni) (1000 cm3<silindir hacmi=<1500 cm3)	1.732.532.796	2.511.111.599
<i>Tüketim malları</i>	570242900000	Yer kaplamaları-sent/suni maddeden, havlı, hazır eşya, tuftesiz/flokesiz	1.788.013.937	1.917.782.381
<i>Tüketim malları</i>	870331101000	Otomobil (binek, dizel/yarı dizel, yeni) (silindir hacmi=<1500 cm3)	1.807.651.790	1.880.162.658
<i>Tüketim malları</i>	610910000000	Tişört, fanila, atlet, kaşkorse vs.giyim eşyası; pamuktan (örme)	1.790.951.662	1.800.663.234
<i>Tüketim malları</i>	852872400000	Sıvı kristal gösterge (LCD) teknoloji ekranı olan televizyon alıcı cihazları	1.417.374.296	1.636.145.337
		Toplam	151.802.637.087	157.610.157.690

Kaynak: GTB

2013 yılında Türkiye'nin kıymet bakımından en fazla ihracat yaptığı ilk 10 GTİP toplam ihracatımızın yüzde 16'sını oluşturmaktadır ve bu GTİP'lerden yapılan toplam ihracat 24,6 milyar dolardır. 2014 yılında Türkiye'nin kıymet bakımından en fazla ihracat yaptığı ilk 10 GTİP ise 25,8 milyar dolarla toplam ihracatımızın yine yüzde 16'sını oluşturmaktadır. 2013 yılı ihracatta ilk 10 GTİP' in, BEC sınıflamasına göre 7'si tüketim mallarından, 2'si hammaddeden(aramalları), 1'i ise yatırım sermaye mallarından oluşmaktadır.

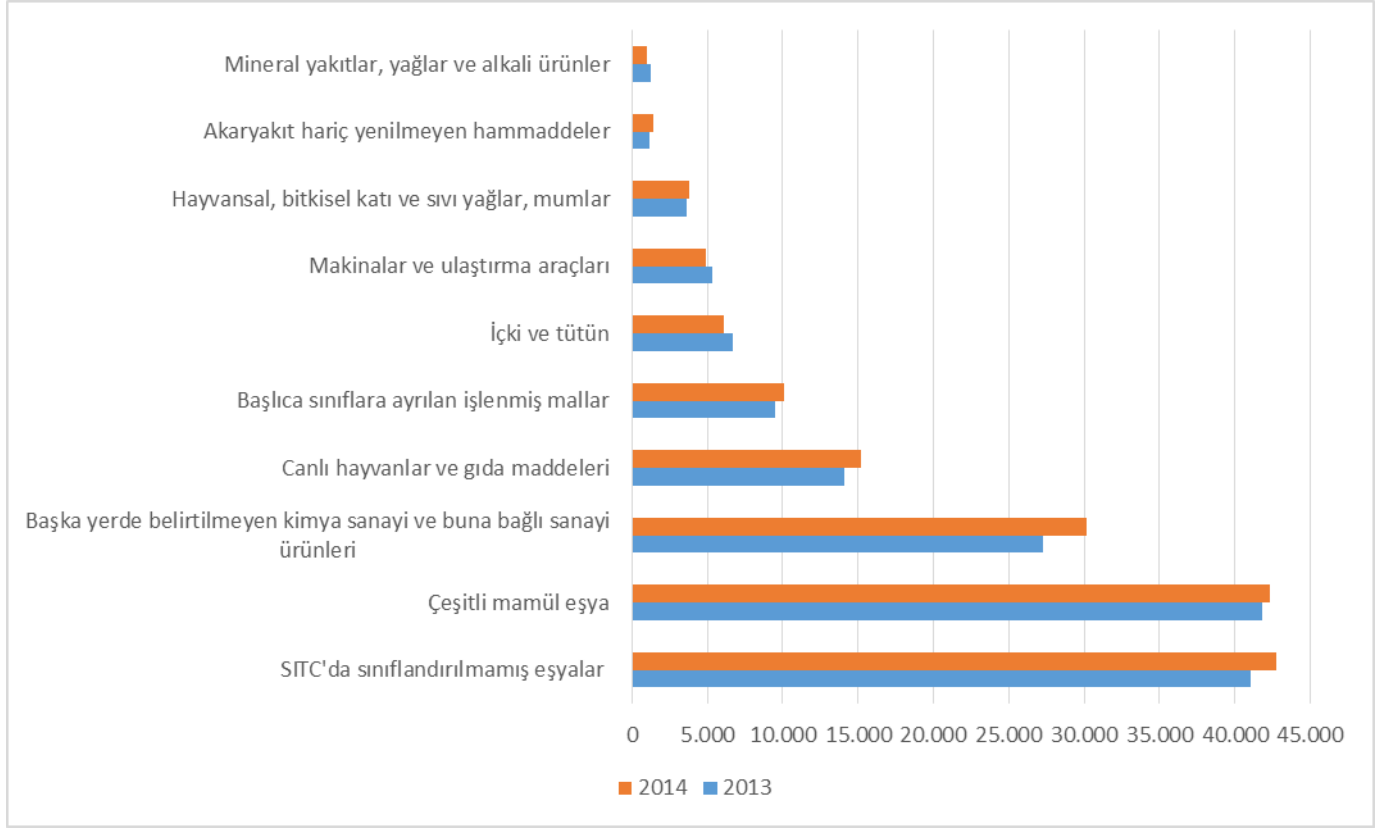
Tablo 5: 2014 Yılında Türkiye'nin Kıymet Bakımından En Fazla İthalat Yaptığı İlk 10 GTİP(\$)

BEC Adı	GTİP Kodu	GTİP Adı	2013	2014
<i>Hammadde (aramalları)</i>	279999999999	Gizli veri	35.679.625.625	34.765.568.567
<i>Hammadde (aramalları)</i>	710812000000	Motorin; ağırlık itibariyle kükürt oranı % 0,001'i geçmeyenler	9.593.620.118	10.911.271.967
<i>Hammadde (aramalları)</i>	271019430011	Altın (diğer işlenmemiş şekillerde olanlar, para yerine kullanılmayan)	15.124.838.219	7.104.884.455
<i>Hammadde (aramalları)</i>	720449900019	Diğer döküntü ve hurdalar	4.294.409.849	4.261.698.015
<i>Yatırım(sermaye) malları</i>	851712000011	Alıcısı bulunan verici portatif (Cellular) telsiz telefon cihazları	2.690.012.661	2.996.943.234
<i>Hammadde (aramalları)</i>	271119000011	Otomobil (binek, dizel/yarı dizel, yeni) (1500 cm ³ <silindir hacmi=<1600 cm ³)	2.585.778.569	2.644.625.912
<i>Tüketim malları</i>	870332191100	Petrol gazı (LPG) (sıvılaştırılmış)	2.639.151.563	2.600.718.480
<i>Hammadde (aramalları)</i>	740311001000	Rafine edilmiş elektrolitik bakırdan katotlar ve katot parçaları	2.680.913.826	2.528.590.231
<i>Hammadde (aramalları)</i>	390210000019	Polipropilen (ilk şekilde) ,diğerleri	2.164.114.774	2.515.448.832
<i>Tüketim malları</i>	300490000000	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere karışık olan veya karışık olmayan diğer ilaçlar; dozlandırılmış, ambalajlanmış	2.216.317.986	2.248.869.326
		Toplam	251.661.250.110	242.177.117.073

Kaynak: GTB

2013 yılında Türkiye'nin kıymet bakımından en fazla ithalat yaptığı ilk 10 GTİP' ten yapılan toplam ithalat 79,7 milyar dolardır. 2014 yılında Türkiye'nin kıymet bakımından en fazla ithalat yaptığı ilk 10 GTİP ise 72,6 milyar dolarla toplam ithalatımızın yüzde 30'unu oluşturmaktadır. 2014 yılı ithalatında ilk 10 GTİP' in, BEC sınıflamasına göre 7'si hammaddeden(aramalları), 2'si tüketim mallarından, 1'i ise yatırım (sermaye) mallarından oluşmaktadır.

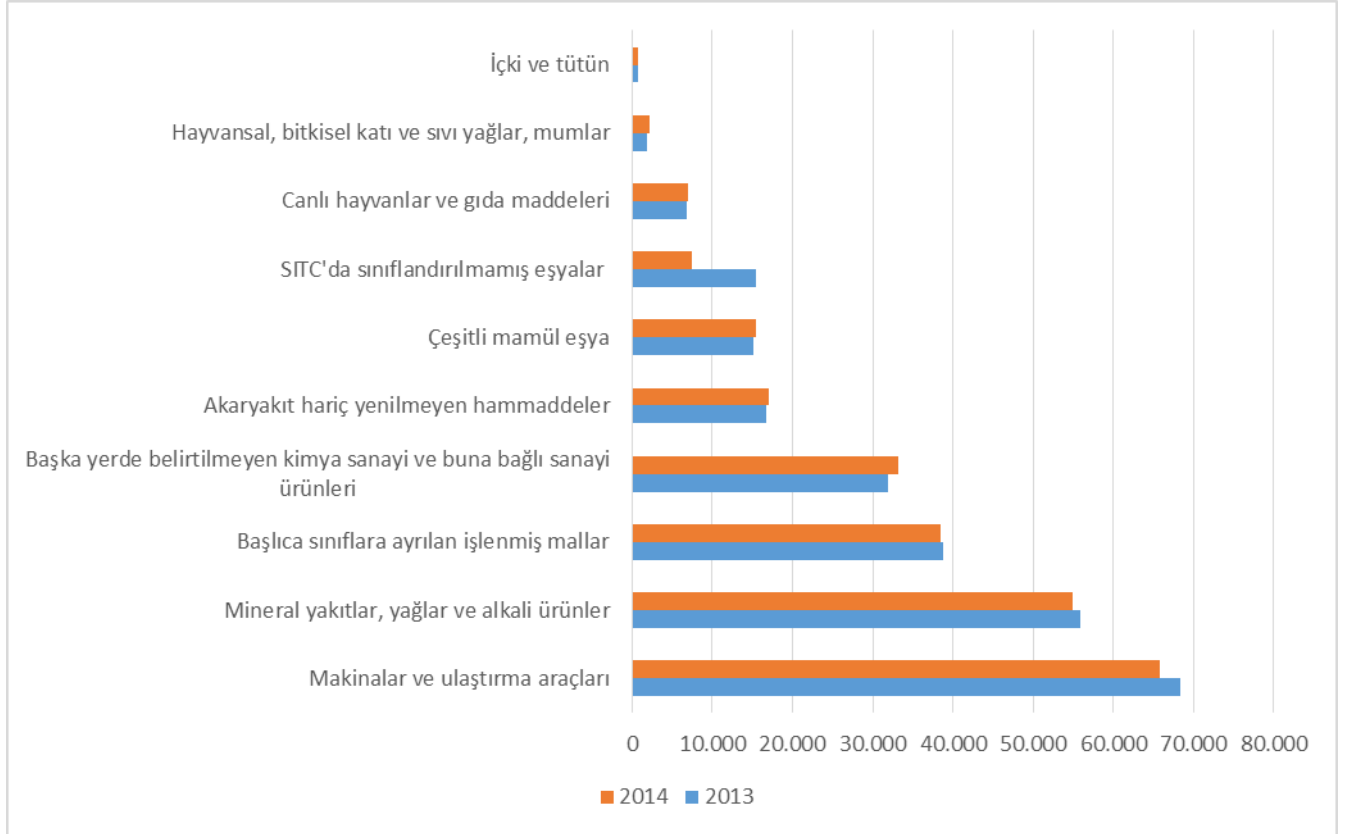
Şekil 7: SITC Sınıflamasına Göre İhracatımız (Milyon \$)

Kaynak: GTB

SITC sınıflamasına göre sektörlerin 2013 ve 2014 yılındaki ihracatlarına bakıldığında “Akaryakıt hariç yenilmeyen hammaddeler”, “Hayvansal, bitkisel katı ve sıvı yağlar, mumlar” ve “Mineral yakıtlar, yağlar ve alkali ürünler” 2014 yılı ihracatında bir önceki yıla göre düşüş gözlenirken diğer tüm sektörlerdeki ihracatımız 2014 yılında bir önceki yıla göre artış göstermiştir. 2014 yılında SITC sınıflamasına göre en fazla artış gösteren yüzde 17 oran ile “İçki ve tütün” olmuştur. 2014 yılında en fazla düşüş ise yüzde 18’lik oran ile “Hayvansal, bitkisel katı ve sıvı yağlar, mumlar” da gerçekleşmiştir.

Şekil 8: SITC Sınıflamasına Göre İthalatımız (Milyon \$)

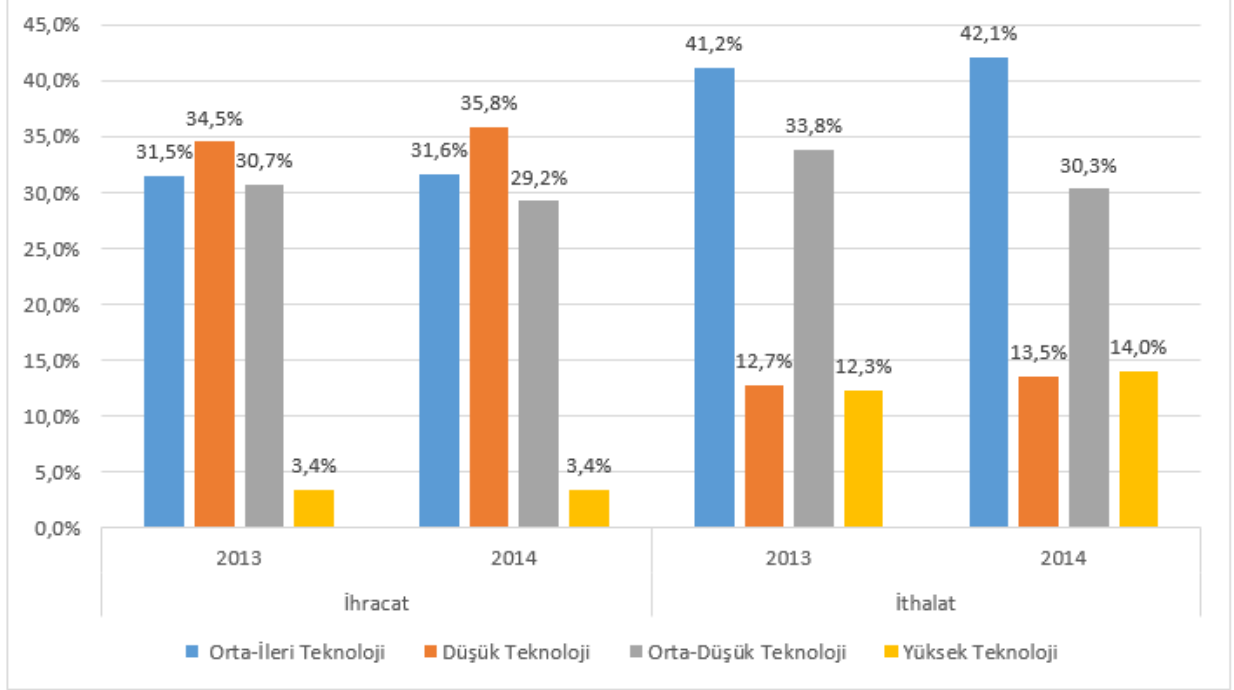

Kaynak: GTB

2014'de SITC' ye göre ithalatta en büyük artış yüzde 16,9'lık oran ile "Hayvansal, bitkisel katı ve sıvı yağlar, mumlar" da gerçekleşmiştir. Bunu yüzde 13 oranında artış ile "İçki ve Tütün" izlemiştir. İthalatta en büyük azalış ise yüzde 52'lik oran ile SITC' de sınıflandırılmamış eşyalar (tedavülde olmayan, paralar, parasal tabanlı altınlar)da gerçekleşmiştir. "Makinalar ve ulaştırma araçları" yüzde 4 oranı ile , "Mineral yakıtlar, yağlar ve alkali ürünler" yüzde 2 oranı ile 2014 yılında bir önceki yıla göre düşüş görülen diğer eşya sınıflamaları olmuştur.

1.3. TEKNOLOJİK SINIFLAMAYA GÖRE TÜRKİYE'NİN İTHALATI VE İHRACATI

Şekil 9: Teknoloji Yoğunluğuna Göre İmalat Sanayi Dış Ticaretimiz (%)

Kaynak: GTB

İmalat sanayi ihracatımız 2013 yılında 141,4 milyar dolar iken 2014 yılında 147,2 milyar dolara çıkmıştır. 2013 yılında imalat sanayi ihracatımızın yüzde 34,5'ini düşük teknoloji ürünler, 30,7'sini orta-düşük teknoloji ürünler, yüzde 31,5'ini orta-ileri teknoloji ürünler ve yüzde 3,4'ünü yüksek teknoloji ürünler oluşturmaktadır. 2014 yılında ise imalat sanayi ihracatımızda düşük teknoloji ürünlerin payının artarak yüzde 35,8, orta-düşük teknoloji ürünlerin payının azalarak yüzde 29,2 ve orta-ileri teknoloji ürünlerin payının sabit kalarak yüzde 31,6 olduğu görülmektedir.

İmalat sanayi ithalatımız 2013 yılında 196,8 milyar dolar iken 2014 yılında 187,8 milyar dolara düşmüştür. 2013 yılında imalat sanayi ithalatımızın yüzde 41'i orta-ileri teknoloji ürünler, yüzde 34'ü orta-düşük teknoloji ürünler, yüzde 12,7'si düşük teknoloji ürünler ve yüzde 12,3 'ü yüksek teknoloji ürünlerden oluşmaktadır. 2014 yılı imalat sanayi ithalatımızın teknolojik kompozisyonunda ise orta-düşük teknoloji ürün payının yüzde 30,3'e düştüğü, orta-ileri teknoloji ürün payının yüzde 42,1'e ve yüksek teknoloji ürün payının da %14'e yükseldiği olduğu görülmektedir.

1.4. ÜLKE, COĞRAFİ BÖLGE VE EKONOMİK BÖLGELERE GÖRE TÜRKİYE’NİN İHRACATI VE İTHALATI

Tablo 6: Ülkelere Göre İhracatımızın/İthalatımızın Kategorik Değerlendirilmesi

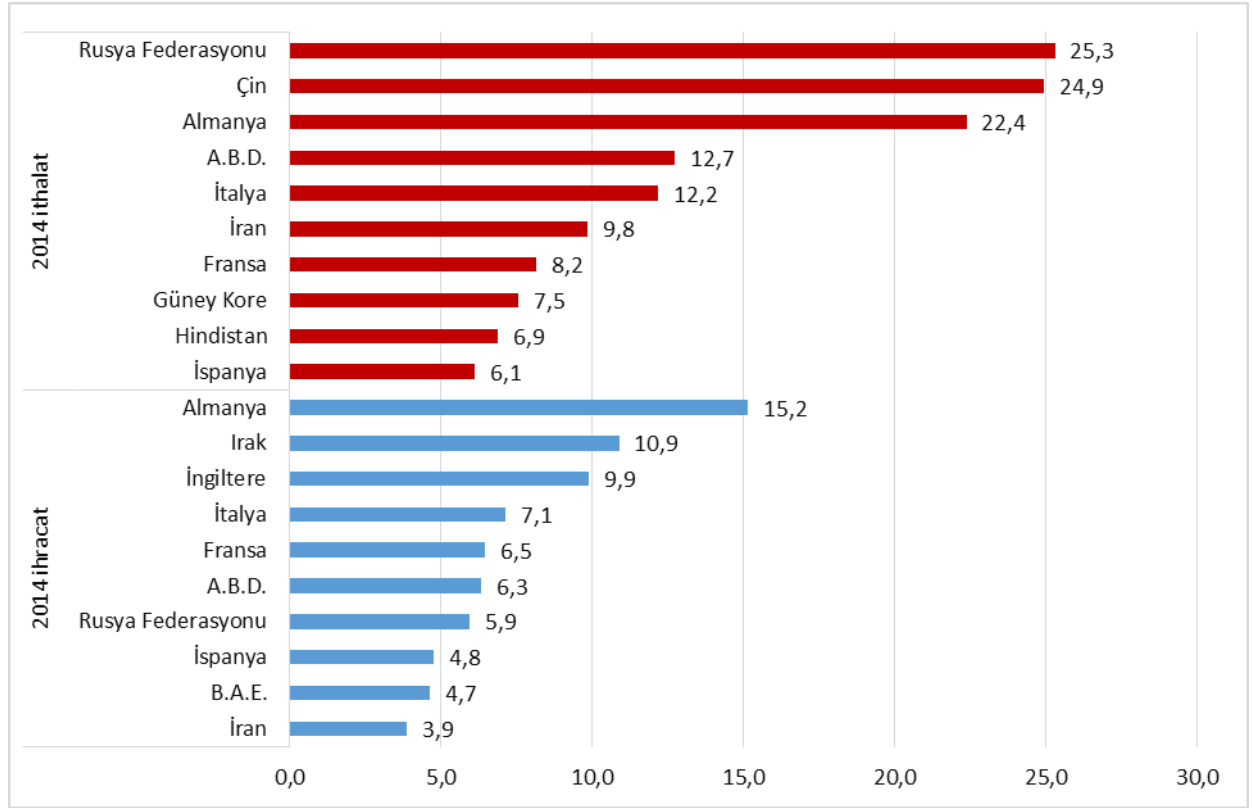
Kategori	Ülke Sayısı			
	İhracat		İthalat	
	2013	2014	2013	2014
10 milyar dolar üstü	2	2	7	6
5 milyar ila 10 milyar dolar arası	5	5	7	6
1 milyar ila 5 milyar dolar arası	27	27	29	29
500 milyon ile 1 milyar dolar arası	16	17	9	11
100 milyon ila 500 milyon dolar arası	65	59	38	41
100 milyon dolar altı	124	129	151	149
Toplam	239	239	241	242

Kaynak: GTB

2013 ve 2014 yıllarında 10 milyar dolar üstü ihracat gerçekleştirdiğimiz ülkeler Almanya ve Irak olmuştur. 2013 yılında 5 ila 10 milyar dolar arası ihracat gerçekleştirdiğimiz ülkeler sırasıyla İngiltere, Rusya, İtalya, Fransa, A.B.D. olmuştur. 2014 yılında ilk beşte yer alan ülkeler bir önceki yıla göre değişmemiş, bu ülkelerden Rusya 2014 yılı ihracatımızda 5. sırada yer almıştır.

2013 yılında 10 milyar dolar üstü ithalat yaptığımız ülkeler arasında Rusya, Almanya, Çin, A.B.D, İtalya, İran ve gizli verilerin bulunduğu ülkeler yer alırken 2014 yılında İran bu gruptan çıkmıştır. 2013 yılında 5 ila 10 milyar dolar arası ithalat yaptığımız ülkeler arasında İsviçre, Fransa, İspanya, Hindistan, İngiltere, Güney Kore, B.A.E. yer almıştır. 2014 yılında ise en fazla ithalat yaptığımız ülkelerin başında İran gelmiş, bunu Fransa, Güney Kore, Hindistan ve İspanya takip etmiştir.

Şekil 10: 2014 Yılında İthalatımızda/İhracatımızda İlk 10 Sırada Yer Alan Ülkeler (Milyar \$)

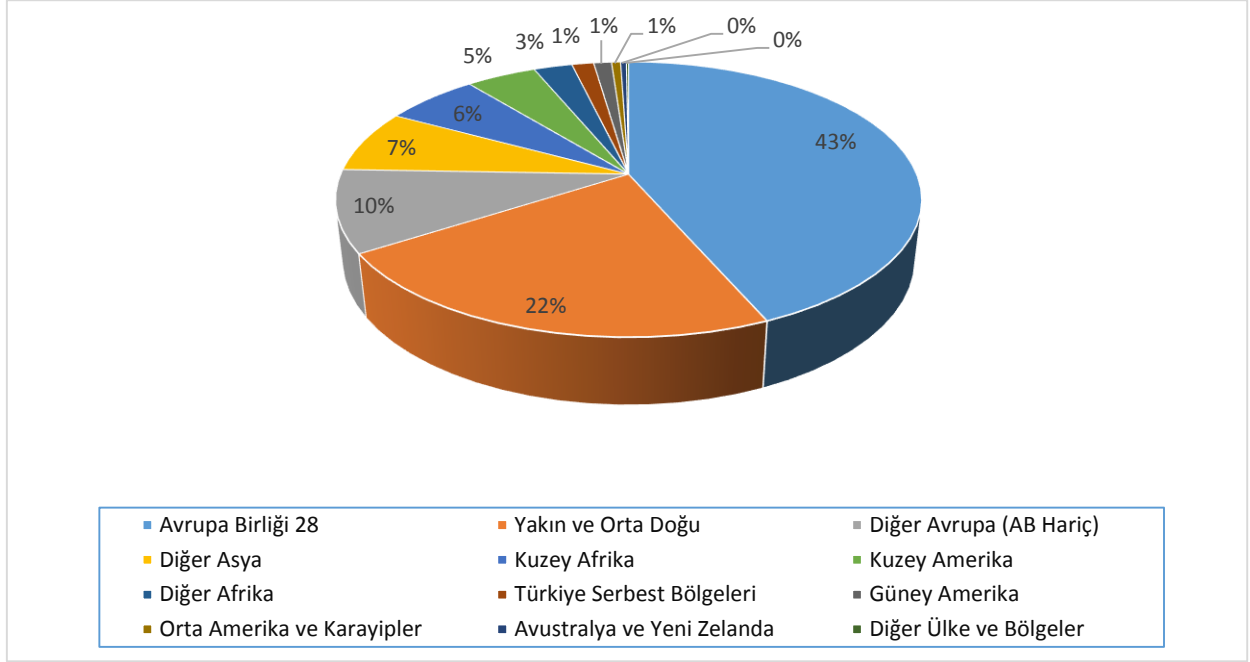

Kaynak: GTB

2014 yılında ihracatımızda ilk sırada yer alan ülkeler sırasıyla; Almanya (15,2 milyar dolar), Irak (10,9 milyar dolar), İngiltere (9,9 milyar dolar), İtalya (7,1 milyar dolar), Fransa (6,5 milyar dolar), A.B.D (6,3 milyar dolar), Rusya (5,9 milyar dolar), İspanya (4,8 milyar dolar), B.A.E (4,7 milyar dolar) ve İran'dır (3,9 milyar dolar).

2014 yılında ithalatımızda ilk sırada yer alan ülkeler sırasıyla; Rusya (25,3 milyar dolar), Çin (24,9 milyar dolar), Almanya (22,4 milyar dolar), A.B.D (12,7 milyar dolar), İtalya (12,2 milyar dolar), İran (9,8 milyar dolar), Fransa (8,2 milyar dolar), Güney Kore (7,5 milyar dolar), Hindistan (6,9 milyar dolar) ve İspanya'dır (6,1 milyar dolar).

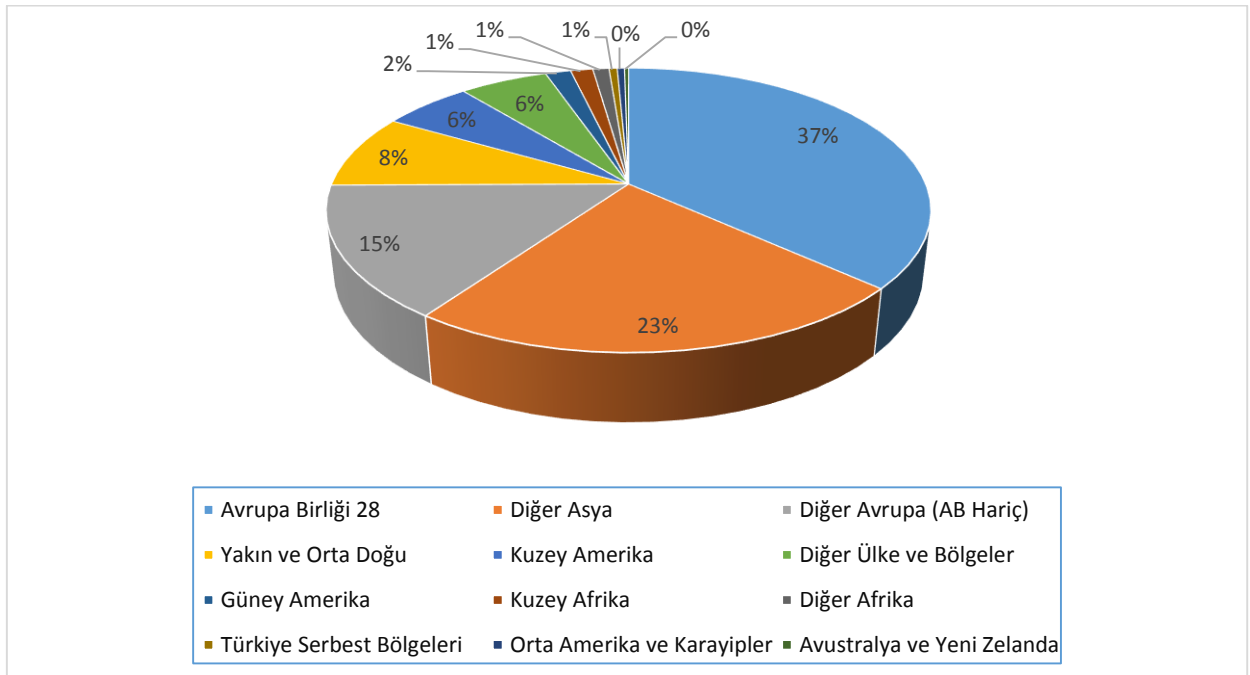
Şekil 11: 2014 Yılında İhracatımızda Coğrafi Bölgelerin Payı (%)

Kaynak: GTB

2014 yılında toplam ihracatımızın yüzde 43' ü Avrupa Birliği ülkelerine, yüzde 22' si Yakın ve Orta Doğu ülkelerine, yüzde 10' u Diğer Avrupa' ya, yüzde 7' si Diğer Asya ülkelerine ve yüzde 6' sını Kuzey Afrika'ya gerçekleştirilmiştir.

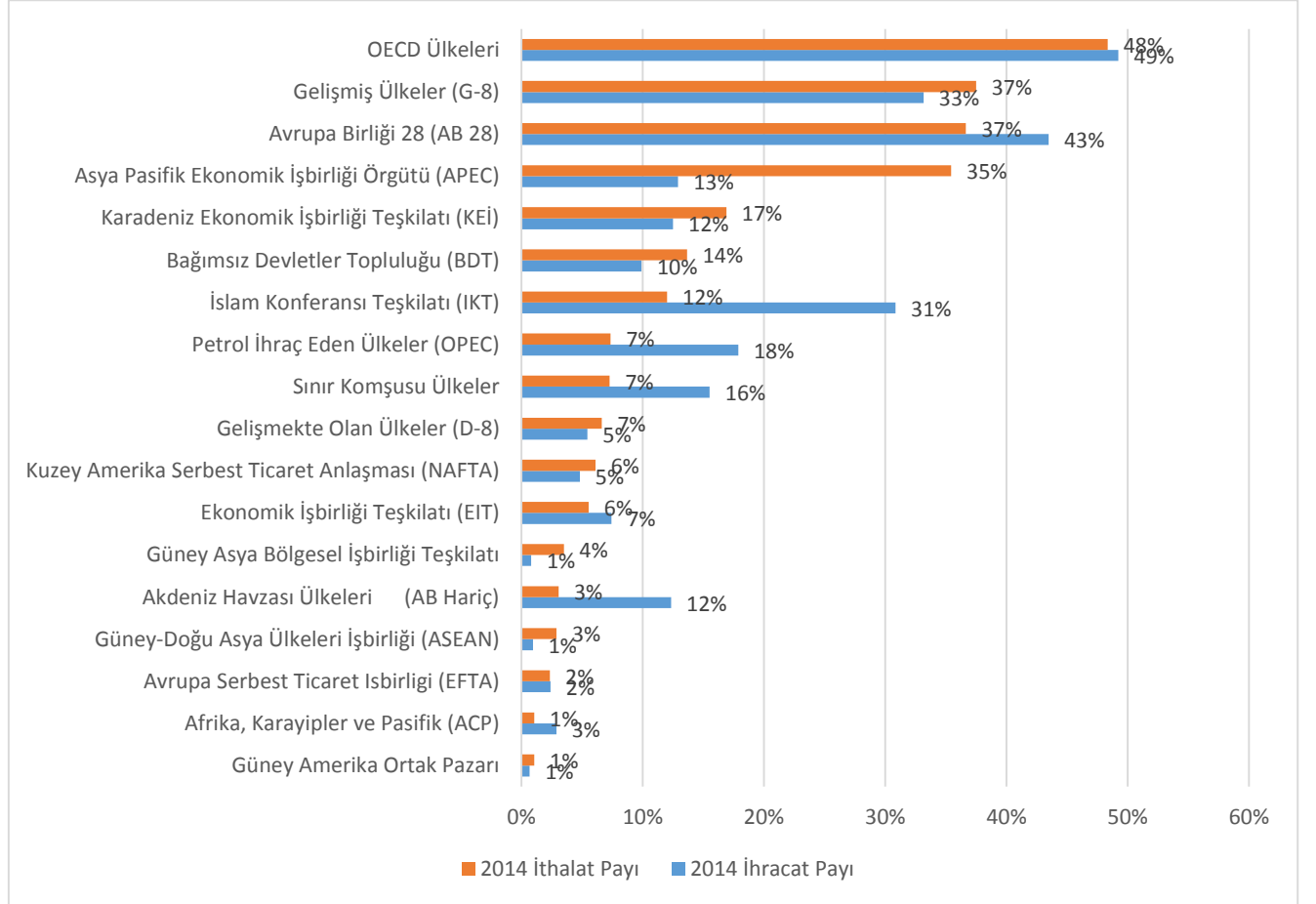
Şekil 12: 2014 Yılında İthalatımızda Coğrafi Bölgelerin Payı(%)

Kaynak: GTB

2014 yılında ithalatımızın yüzde 37'si Avrupa Birliği ülkelerinden, yüzde 23'ü Diğer Asya ülkelerinden, yüzde 15'i Diğer Avrupa ülkelerinden, yüzde 8'i Yakın ve Orta Doğu ülkelerinden yapılmıştır.

Şekil 13: 2014 Yılında İhracatımız/İthalatımız içinde Ekonomik Grupların Payı (%)

Kaynak: GTB

2014 yılında AB ülkelerine gerçekleştirdiğimiz 68,5 milyar dolarlık ihracat toplam ihracatımızın yüzde 43'ünü, AB ülkelerinden yaptığımız 88,7 milyar dolarlık ithalat ise toplam ithalatımızın yüzde 37'sini oluşturmaktadır.

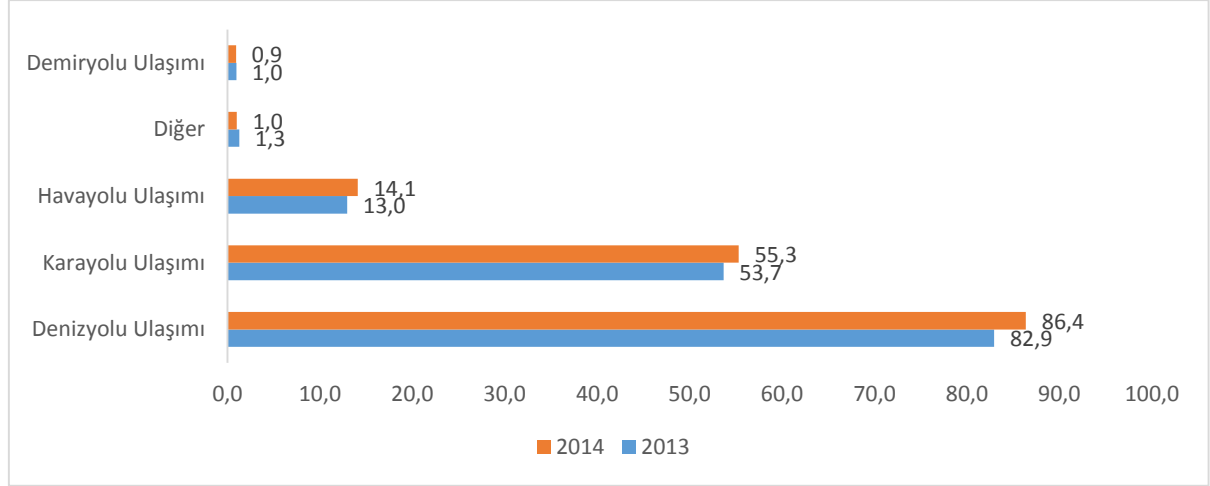
İslam Konferansı Teşkilatı ülkelerine gerçekleştirilen ihracat, toplam ihracatımız içinde yüzde 31 pay alırken bu ülkelere yapılan ithalat toplam ithalattan yüzde 12 pay almıştır.

Asya Pasifik Ekonomik İşbirliği (APEC) ülkelerine gerçekleştirilen ihracat toplam ihracatımızın yüzde 13'ünü; bu gruptaki ülkelere yapılan ithalat toplam ithalatın yüzde 35'ini oluşturmaktadır.

Karadeniz Ekonomik İşbirliği Teşkilatı'na (KEİ) üye ülkelere 2014 yılında 19,7 milyar dolar ihracat, bu ülkelerden 42,9 milyar dolar ithalat gerçekleştirilmiştir. KEİ'nin ihracatımızdaki payı yüzde 12, ithalatımızdaki payı yüzde 18'dir.

1.5. DİĞER UNSURLARA GÖRE TÜRKİYE'NİN DIŞ TİCARETİ

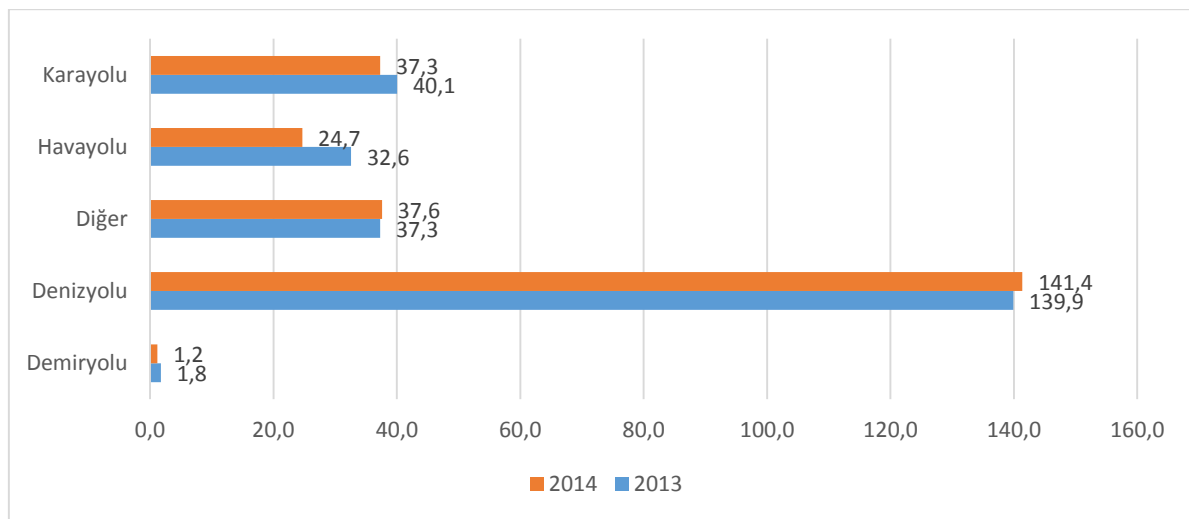
Şekil 14: Taşıma Şekillerine Göre İhracatımız (Milyar \$)

Kaynak: GTB

2013 yılında 83 milyar dolar ile toplam ihracatımızda yüzde 55'lik paya sahip olan denizyolu ile ihracat 2014 yılında yüzde 4 oranında artarak 86 milyar dolara yükselmiştir. 2014 yılında bir önceki yıla göre yüzde 3 oranında artarak toplam ihracatın yüzde 35'ini oluşturan karayolu ile ihracat ise denizyolundan sonra ikinci sırada yer almıştır.

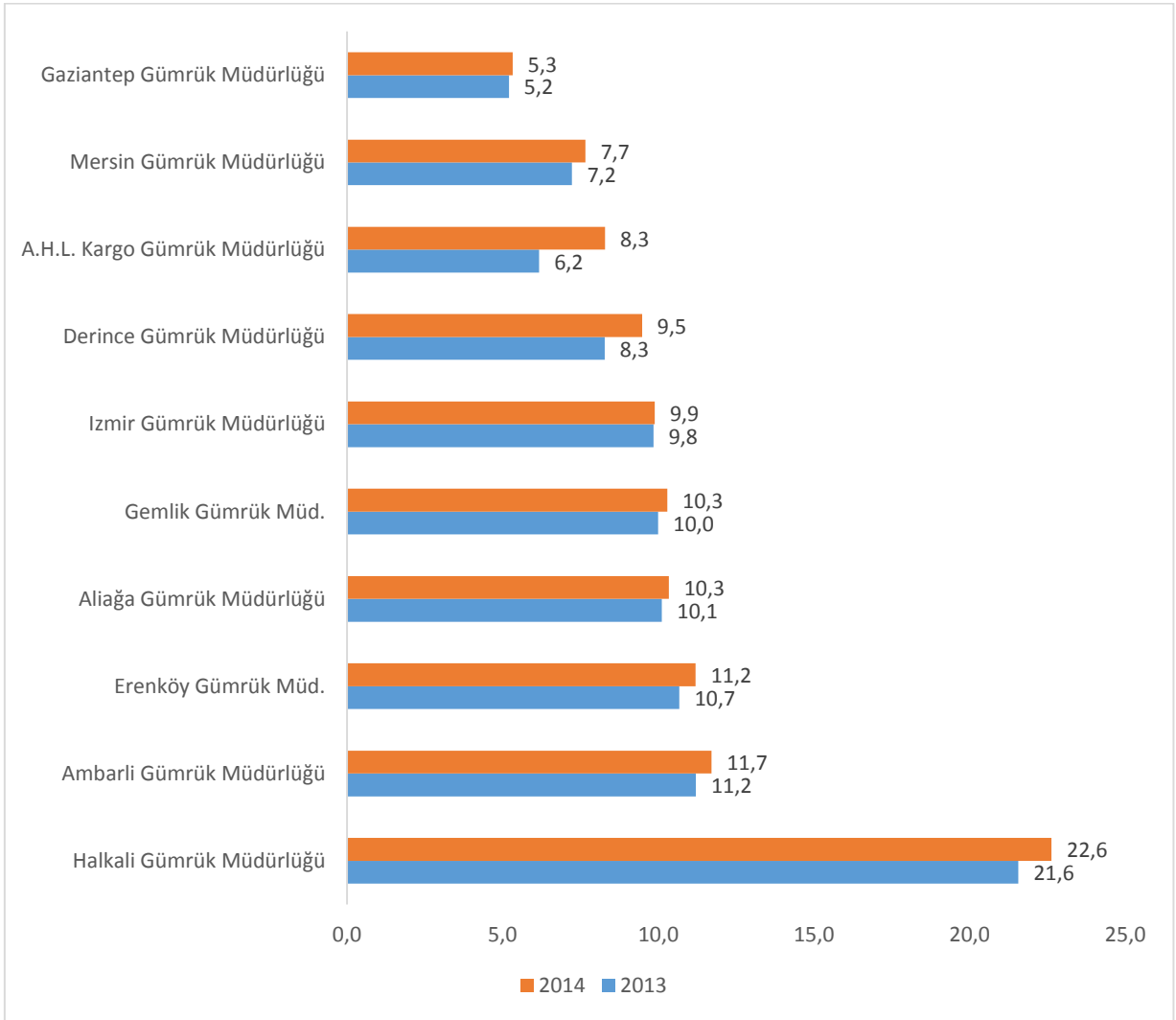
Şekil 15: Taşıma Şekillerine Göre İthalatımız (Milyar \$)

Kaynak: GTB

2013 yılında 139,9 milyar dolar ile toplam ithalatımızda yüzde 56'lık paya sahip olan denizyolu taşımacılığının 2014 yılındaki payı yüzde 58'e yükselmiştir. 2014 yılında bir önceki yıla göre yüzde 7 oranında azalarak toplam ithalatın yüzde 15'ini oluşturan karayolu ile ithalat ise denizyolundan sonra ikinci sırada yer almıştır.

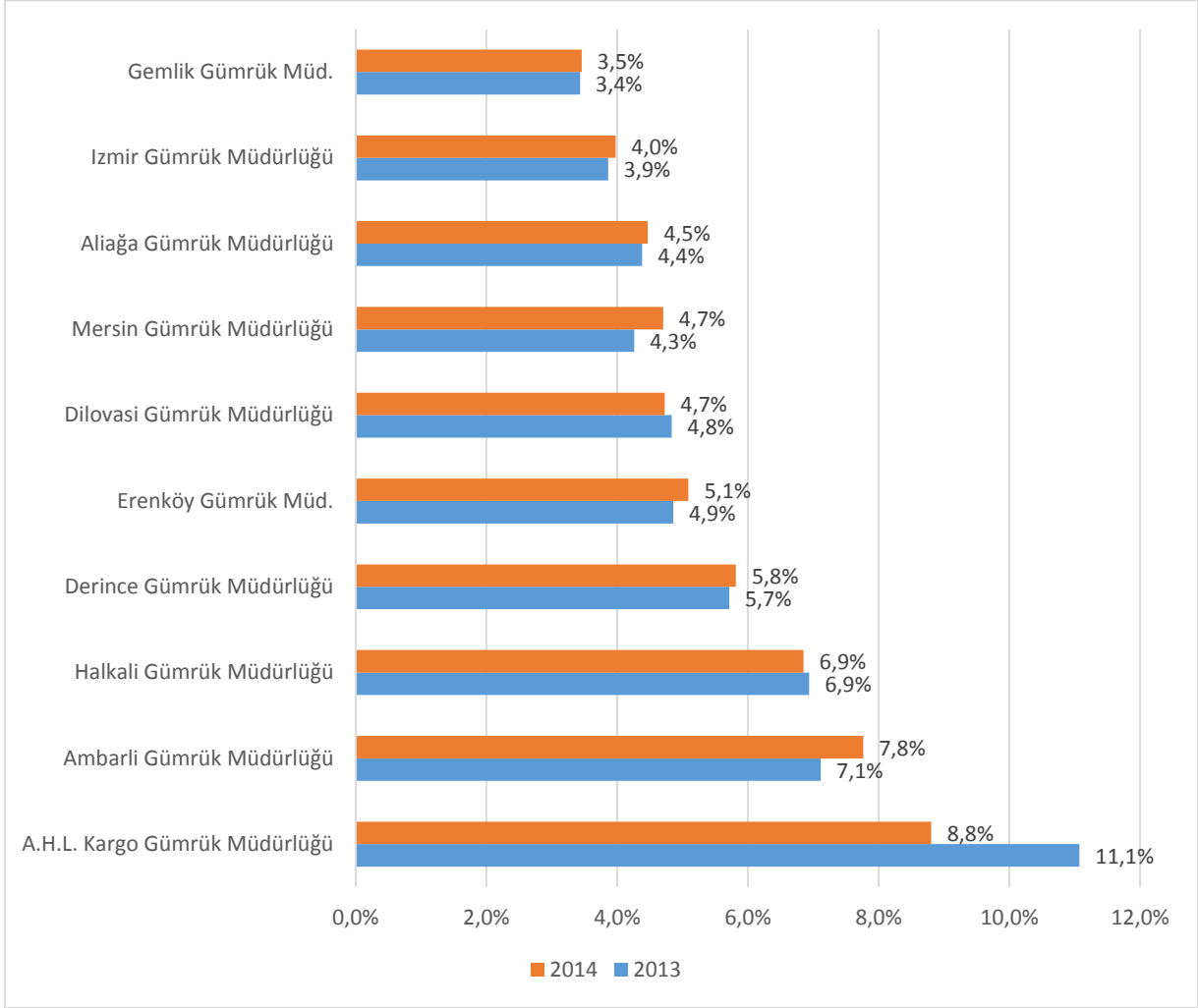
Şekil 16: Gümrüklere Göre İhracatımız (Milyar \$)

Kaynak: GTB

2014 yılında gümrüklere göre ihracatımızda en fazla ihracat yapılan ilk üç gümrük müdürlüğü; toplam ihracattan aldığı yüzde 14 payla Halkalı Gümrük Müdürlüğü (22,6 milyar dolar), yüzde 7 payla Ambarlı Gümrük Müdürlüğü (11,7 milyar dolar) ve yüzde 7 payla Erenköy Gümrük Müdürlüğü (11,2 milyar dolar) olmuştur.

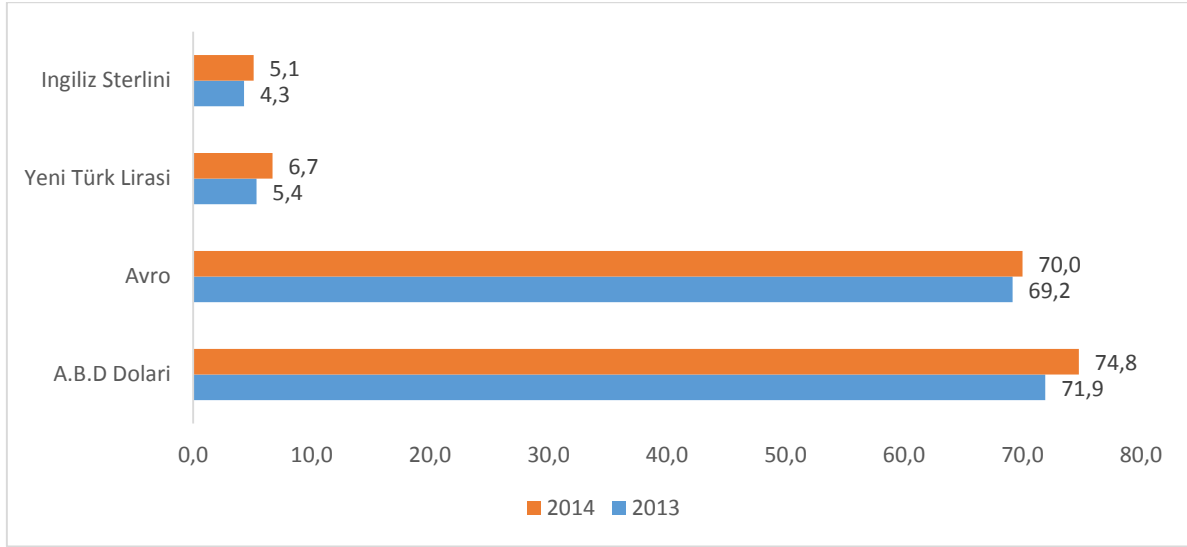
Şekil 17: Gümrüklere Göre İthalatımız (Milyar \$)

Kaynak: GTB

2014 yılında gümrüklere göre ithalatımızda en fazla ithalat yapılan ilk üç gümrük müdürlüğü; toplam ithalattan aldığı yüzde 9 payla A.H.L. Kargo Gümrük Müdürlüğü (21,3 milyar dolar), yüzde 8 payla Ambarlı Gümrük Müdürlüğü (18,9 milyar dolar) ve yine yüzde 8 payla Halkalı Gümrük Müdürlüğü (16,6 milyar dolar) olmuştur.

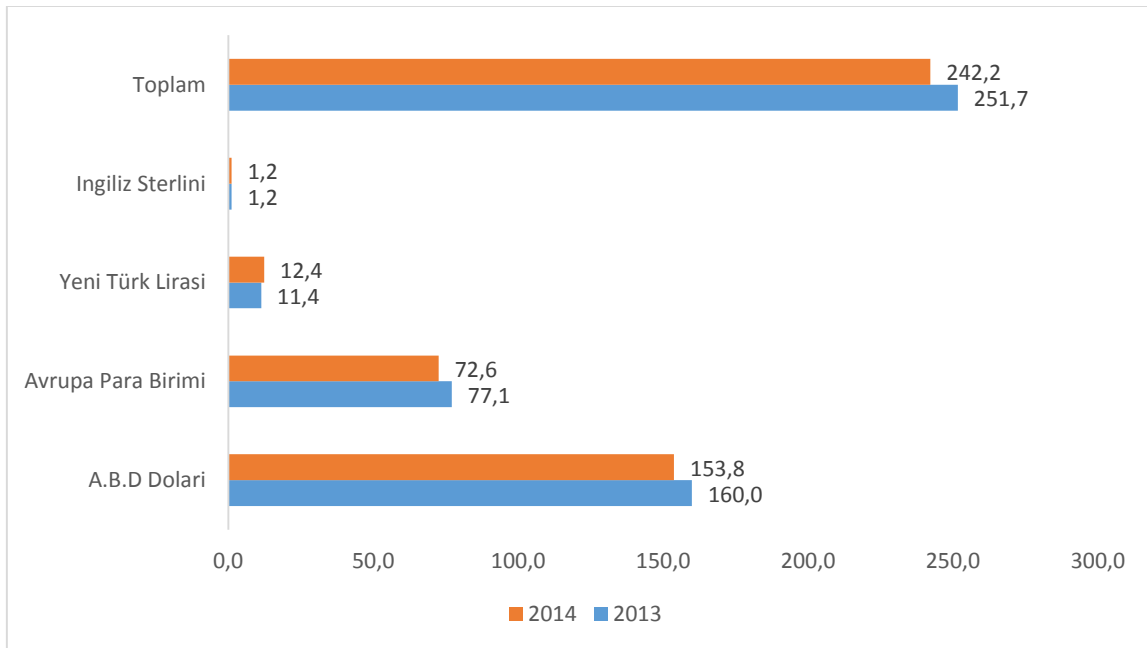
Şekil 18: Döviz Türlerine Göre İhracatımız (Milyar \$)

Kaynak: GTB

2013 yılında yapılan toplam ihracatın yüzde 47'si ABD Doları, yüzde 46'sı Avro, yüzde 4'ü Türk Lirası ve yüzde 3'ü İngiliz Sterlini ile yapılmıştır. 2014'te yapılan toplam ihracatın ise yüzde 47'si ABD Doları, yüzde 44'ü Avro, yüzde 4'ü Türk Lirası ve yüzde 3'ü İngiliz Sterlini ile yapılmıştır. 2014 yılında bir önceki yıla göre, Türk Lirası ile yapılan ihracat yüzde 25 oranında, ABD Dolarıyla yapılan ihracat ise yüzde 4 oranında artmıştır.

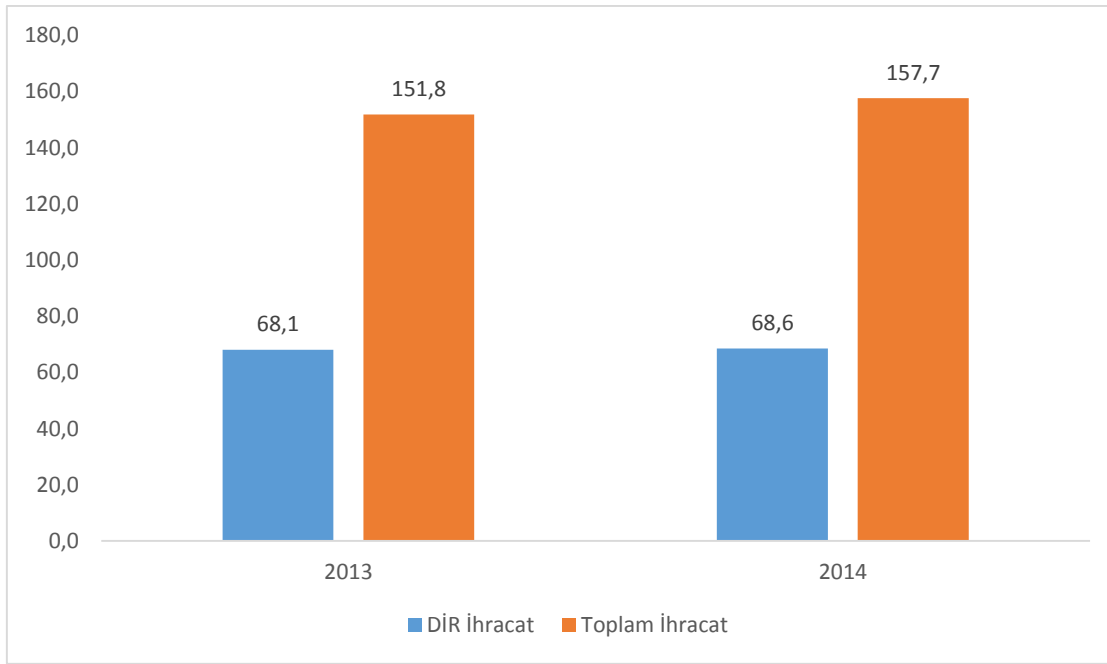
Şekil 19: Döviz Türlerine Göre İthalatımız (Milyar \$)

Kaynak: GTB

2013 yılında yapılan toplam ithalatın yüzde 64'ü ABD Doları, yüzde 31'i Avro, yüzde 5'i Türk Lirası ve yüzde 0,5'i İngiliz Sterlini ile yapılmıştır. 2014'te yapılan toplam ithalatın ise yüzde 64'ü ABD Doları, yüzde 30'u Avro, yüzde 5'i Türk Lirası ve yüzde 0,5'i İngiliz Sterlini ile yapılmıştır. 2014 yılında bir önceki yıla göre, Türk Lirası ile yapılan ithalat yüzde 9 oranında artarken, ABD Doları yüzde 4 oranında Avro' da ise yüzde 6 oranında azalmıştır.

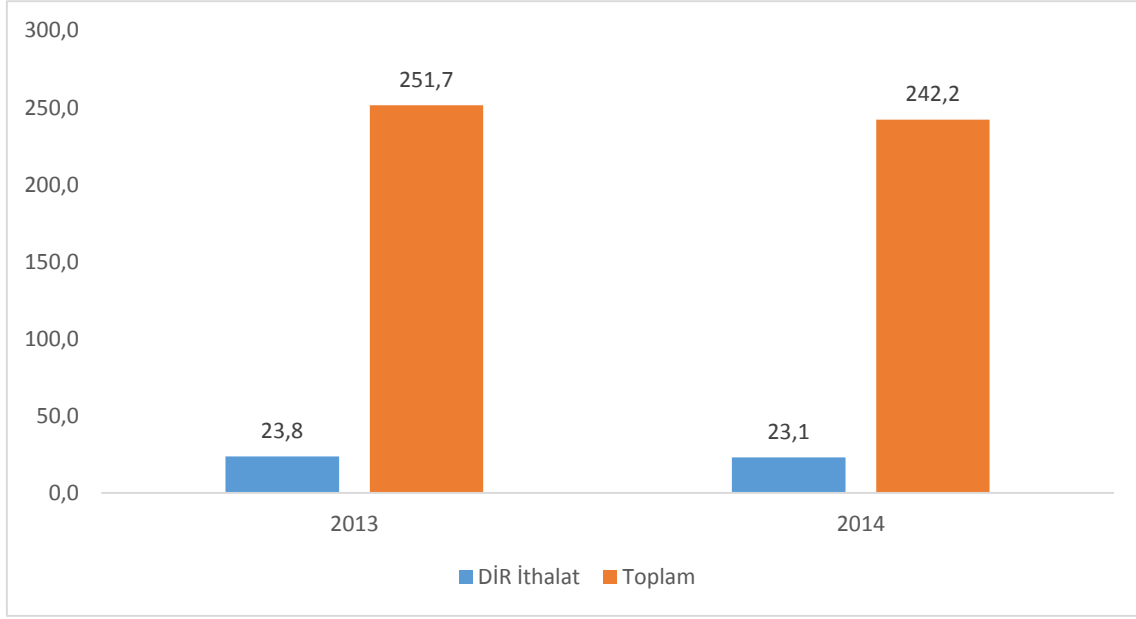
Şekil 20: Dahilde İşleme Rejimi (DİR) Kapsamında İhracat (Milyar \$)

Kaynak : GTB

2013 yılında Dahilde İşleme Rejimi kapsamında 68,1 milyar dolar ihracat gerçekleştirilmiştir. Dahilde İşleme Rejimi ile gerçekleştirilen ihracat toplam ihracatın yüzde 45'ini oluşturmaktadır. 2014 yılında ise Dahilde İşleme Rejimi kapsamında gerçekleştirilen ihracat 68,6 milyar dolar ile toplam ihracatın yüzde 44'ünü oluşturmaktadır.

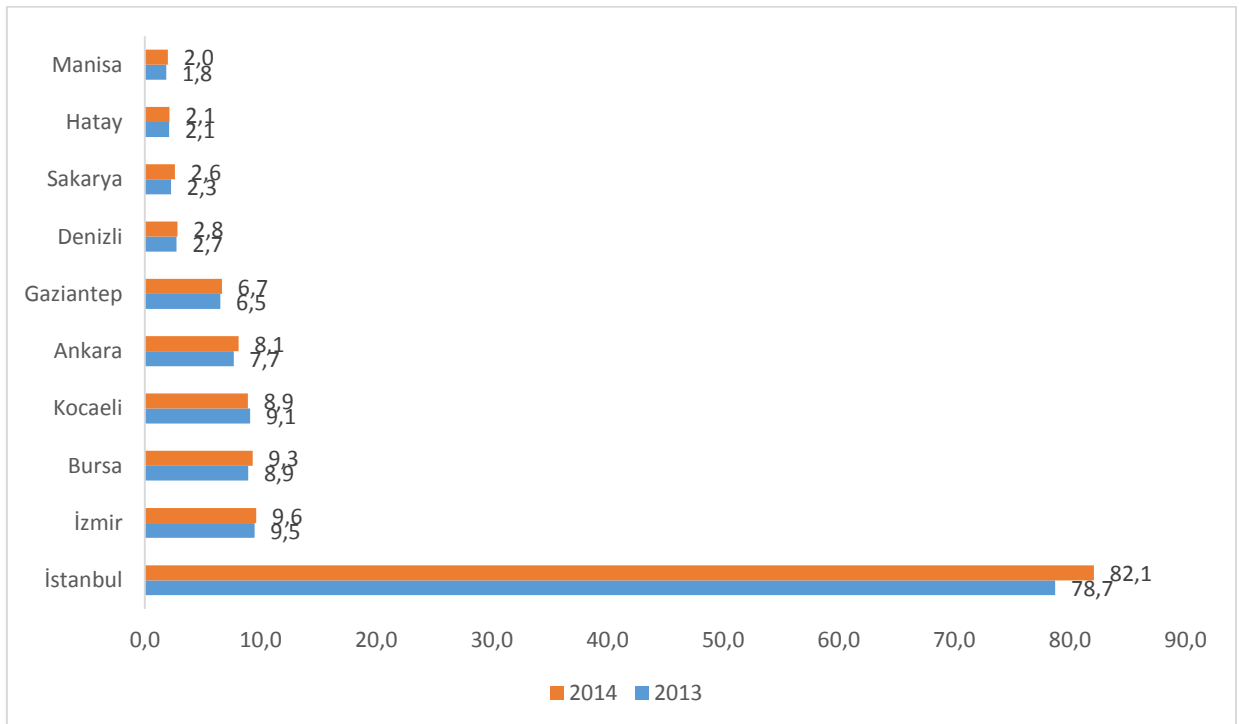
Şekil 21: Dahilde İşleme Rejimi (DİR) Kapsamında İthalat (Milyar \$)

Kaynak: GTB

2013 yılında Dahilde İşleme Rejimi kapsamında 23,8 milyar dolar ithalat gerçekleştirilmiştir. Söz konusu ithalat toplam ithalatın yüzde 9,5'ini oluşturmaktadır. 2014 yılında ise Dahilde İşleme Rejimi kapsamında gerçekleştirilen ithalat 23,1 milyar dolar ile toplam ithalatın yüzde 9,6'sını oluşturmuştur.

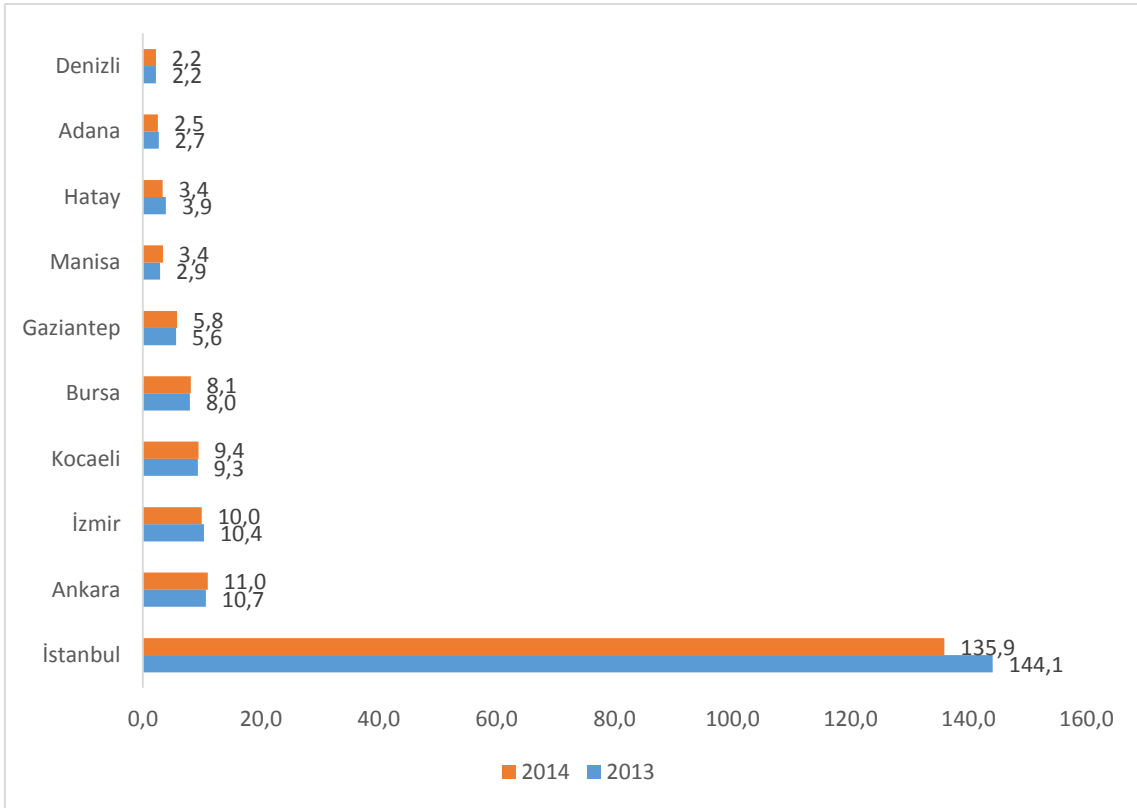
Şekil 22: İllere göre ihracatımız (Milyar \$)

Kaynak: TÜİK' ten derlenmiştir.

İllere göre ihracatımıza bakıldığında, 2013 yılında en fazla ihracat yapılan ilimiz 78,7 milyar dolar ile İstanbul olmuştur. Bunu 9,5 milyar dolar ile İzmir ve 8,9 milyar dolar ile Kocaeli izlemiştir. 2014 yılında en fazla ihracat yapılan ilimiz 82,1 milyar dolar ile yine İstanbul olmuştur. İstanbul'un ihracatı bir önceki yıla göre yüzde 4 oranında artmıştır. 2013 yılında İzmir ilimiz 9,6 milyar dolar ile ihracatta ikinci sırada yer almaktadır. Bunu Bursa (9,3 milyar dolar) ve Kocaeli (8,9 milyar dolar) izlemiştir.

Şekil 23: İllere göre ithalatımız (Milyar \$)

Kaynak: TÜİK' ten derlenmiştir.

2013 yılında en fazla ithalat yapılan ilimiz 144,1 milyar dolar ile İstanbul olmuştur. Bunu sırasıyla Ankara (10,7 milyar dolar) ve İzmir (10,4 milyar dolar) izlemiştir. 2014 yılında en fazla ithalat yapılan ilimiz yine İstanbul olmuştur. İstanbul'un ithalatı bir önceki yıla göre yüzde 6 azalmıştır. İkinci en yüksek ithalat yapılan ilimiz 11 milyar dolar ile Ankara olmuştur. Bunu 10 milyar dolar ithalat ile İzmir izlemiştir.